

رجب

اللہ پاک جو مہینو آھی

03-February-2022

هفتیوار سنتن پری اجتماع ۾ ٿیڻ وارو
سُنتن پریو بیان

(For Islamic Brothers)

03 فيبروري، 2022ء تي پاڪستان جي هفتيوار اجتماعن ۾ ٿيڻ وارو بيان

رجب الله پاڪ جو مهينو آهي

هن بيان ۾ اوهان ڄاڻي سگهندؤ

...حُرمت وارن مهينن جو احترام ڪريو!

...صحت به ملي، آجر به

...حڪيم جالينوس جي طِب جو خلاصو

...روزا رڪڻ بابت حيرت انگيز تحقيق

پيشڪش

مجلس المدینة العلمیة (اسلامڪ ريسرچ سينٽر)

(شعبہ بیاناتِ دعوتِ اسلامي)

ترجمو

ٽرانسليشن ڊيپارٽمنٽ (دعوتِ اسلامي)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
 أَمَا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَعَلَى الْإِكِّ وَأَصْحَابِكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ
 وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ وَعَلَى الْإِكِّ وَأَصْحَابِكَ يَا نُورَ اللَّهِ

نَوَيْتُ سُنَّتَ الْإِعْتِكَافِ

(مون سنّت اعتكاف جي نيت ڪئي)

پيارا اسلامي ڀائرو! نَوَيْتُ سُنَّتَ الْإِعْتِكَافِ جي معني آهي: مون سنّت اعتكاف جي نيت ڪئي. نيت دل جي ارادي کي چئبو آهي، جڏهن به مسجد ۾ حاضري نصيب ٿئي، هر ڀيرو ياد ڪري دل ۾ ارادو رکي عربي، سنڌي يا ڪنهن به زبان ۾ اعتكاف جي نيت ڪرڻ گهرجي! **إِنْ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ!** جيستائين مسجد ۾ رهندو نفل اعتكاف جو ثواب ملندو رهندو، ياد رکو! مسجد ۾ کائڻ، پيئڻ، سمهڻ، سحري افطاري ڪرڻ، دم ڪيل پاڻي پيئڻ وغيره شرعاً جائز نه آهي، اعتكاف جي نيت ڪنداسين ته اهي ڪم به جائز ٿي ويندا.

دروءِ پاڪ جي فضيلت

فرمان آخري نبي، رسولِ هاشمي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: **بیشڪ قيامت جي ڏينهن منهنجي ويجهو اهو هوندو جنهن دنيا ۾ مون تي گهڻا درود پڙهيا هوندا.**⁽¹⁾

سُنَّتَ هِيْنَ كَهْ مَحْشَرٍ مِيْنَ صَرْفِ اُنْ كِي رَسَائِيْ هِيْ | گِر اُنْ كِي رَسَائِيْ هِيْ، لَوْجِبْ تَوْبَنَ آئِيْ هِيْ⁽²⁾

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّيْ اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

¹...ترمذی، ابوابُ الوُتْرِ، صفحہ: 144، حدیث: 484۔

²...حدائقِ بخشش، صفحہ: 192۔

بيان ٻڌڻ جون نيتون

حديث پاڪ ۾ آهي: **أَفْضَلُ الْعَبْلِ الْبَيْتَةِ الصَّادِقَةُ** سچي نيت افضل ترين عمل آهي.⁽¹⁾

اي عاشقانِ رسول! سني نيت انسان کي جنت ۾ داخل ڪرائيندي آهي. بيان ٻڌڻ کان پهريان به سنيون سنيون نيتون ڪري وٺو! مثال طور نيت ڪريو! ﴿عَلِمَ دِينَ سَكَدَس﴾ سڄو بيان ٻڌندس ﴿أَدَبَ سَانَ وَيَهْنَدَس﴾ توجّه سان ٻڌندس ﴿پَنَهَنجِي اَصْلَاحَ جِي لِآءِ بِيَانِ ٻڌَنَدَس﴾ جيڪو ٻڌندس ٻين تائين پهچائڻ جي ڪوشش ڪندس.

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

نوراني جبل

هڪ ڀيري الله پاڪ جي پياري نبي حضرت عيسيٰ عَلَيْهِ السَّلَامُ جو هڪ جڳمڳائيندڙ نوراني جبل وٽان گذرڻ ٿيو. پاڻ عَلَيْهِ السَّلَامُ الله پاڪ جي بارگاه ۾ عرض ڪيو: ياالله پاڪ! هن جبل کي ڳالهائڻ جي قوت عطا فرما. الله پاڪ سندن دُعا قبول فرمائي، پوءِ جبل چوڻ لڳو: اي رُوحُ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ! توهان ڇا ٿا چاهيو؟ فرمايائون؟ پنهنجو حال بيان ڪر (يعني تون نوراني چو آهين؟ پنهنجي جڳمڳائڻ جو سبب ٻڌاءِ) جبل چوڻ لڳو: منهنجي اندر هڪ شخص رهي ٿو (انهيءَ جي بدولت مان جڳمڳائي رهيو آهيان). حضرت عيسيٰ عَلَيْهِ السَّلَامُ ٻيهر الله پاڪ جي بارگاه ۾ عرض ڪيو: ياالله پاڪ! هن شخص کي مون تي ظاهر فرما. سندن اها دُعا به قبول ٿي، يڪدم ئي اهو جبل ڦٽي پيو ان مان چنڊ جهڙو چمڪندڙ چهري وارو هڪ نيڪ شخص ظاهر ٿيو. ان نيڪ شخص پنهنجو حال بيان ڪندي عرض ڪيو: مان الله پاڪ جي نبي حضرت موسيٰ عَلَيْهِ السَّلَامُ جو اُمتي آهيان،

¹...جامع صغير، صفحه: 81، حديث: 1284-

مون الله پاڪ کان دُعا گهري آهي ته هو مون کي پنهنجي پياري ۽ آخري نبي،
مُحَمَّد عربي

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي بعثت مبارڪ تائين زنده رکي ته جيئن مان ان جي زيارت به
ڪيان ۽ ان جو اُمتي بڻجڻ جو شرف به حاصل ڪيان. الحمد لله! مان تڏهن کان
هن جبل ۾ رهي الله پاڪ جي عبادت ڪري رهيو آهيان. حضرت عيسيٰ عَلَيْهِ السَّلَام
ان نيڪ شخص جي گفتگو ٻڌي بارگاہِ الهي ۾ عرض ڪيو: ياالله پاڪ! ڇا روءِ
زمين تي ان شخص کان وڌيڪ ڪو تو وٽ عزت وارو آهي؟ الله پاڪ فرمايو:
اي عيسيٰ (عَلَيْهِ السَّلَام)! اُمتِ محمدي مان جيڪو رجب جو هڪ روزو رکي، هو
منهنجي ويجهو ان کان وڌيڪ مُڪَرَّم (يعني عزت وارو) آهي.⁽¹⁾

رَجَبُ الْمُرَجَّبِ ۾ پڙهڻ جي دُعا

پيارا اسلامي ڀائرو! الحمد لله! رَجَبُ الْمُرَجَّبِ جي آمد ٿي چڪي آهي، رَجَبُ
تمام بابرڪت ۽ عزت ۽ حُرمت وارو مهينو آهي، جڏهن صحابي حضرت انس بن
مالك رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فرمائن ٿا: رجب شريف جو مهينو ايندو هو ته الله پاڪ جا محبوب
نبي، رسول هاشمي صَلَّي اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ هي دُعا گهرندا ها: **اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَ شَعْبَانَ**
وَيَلْغَنَارِ مَضَانَ اي الله پاڪ! تون اسان جي لاءِ رجب ۽ شعبان ۾ برڪتون عطا
فرمائ ۽ اسان کي رمضان تائين پهچاءِ.⁽²⁾

اچو! اسان به هي دُعا پڙهون ٿا:

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَ شَعْبَانَ وَ يَلْغَنَارِ مَضَانَ

آمِينَ بِجَاهِ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ صَلَّي اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

مرآة المناجیح، جلد: 2، صفحہ: 330 تي آهي: هن دُعاءِ مصطفيٰ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)

¹...زُهَّةُ الْمَجَالِسِ، صفحہ: 201-

²...مُسْتَدْرَاكُ زَبَّانٍ، جلد: 13، صفحہ: 117، حديث: 6496-

جو مطلب هي آهي ته اي الله پاڪ! رجب ۾ اسان جي عبادتن ۾ برڪت ڏي ۽ شعبان ۾ خشوع ۽ خضوع عطا ڪر ۽ رمضان کي حاصل ڪرڻ، ان ۾ روزا رکڻ، راتين ۾ عبادت ڪرڻ نصيب فرمائ.

رجب ٻچ پوکڻ جو مهينو آهي

صوفي سڳورا فرمائن ٿا: رجب ٻچ پوکڻ جو مهينو آهي، شعبان پاڻي ڏيڻ ۽ رمضان المبارڪ فصل لُٽڻ جو، رجب ۾ نفل (پڙهڻ) جي خوب ڪوشش ڪريو! شعبان ۾ پنهنجي گناهن تي ڳوڙها ڳاڙيو ۽ رمضان ۾ رت پاڪ کي راضي ڪري هن فصل کي خيريت سان لُٽو!⁽¹⁾

میں رحمت، مغفرت، دوزخ سے آزادی کا سائل ہوں | مہ رمضان کے صدقے میں فرما دے کرم مولا
برائت دے عذابِ قبر سے، نارِ جہنم سے | مہ شعبان کے صدقے میں کر فضل و کرم مولا
عبادت میں، ریاضت میں، تلاوت میں لگا دے دل | رجب کا واسطہ دیتا ہوں فرما دے کرم مولا⁽²⁾

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰهُ عَلَی مُحَمَّد

”رَجَبُ“ الله پاڪ جو مهينو آهي

اسان جي پياري نبي، مڪي مدني، مُحَمَّد عربي صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن فرمايو:
رَجَبُ شَهْرُ اللَّهِ وَ شَعْبَانُ شَهْرُیْ وَ رَمَضَانُ شَهْرُ أُمَّتِي يعني رجب الله پاڪ جو مهينو آهي،
شعبان منهنجو مهينو آهي ۽ رمضان منهنجي اُمت جو مهينو آهي.⁽³⁾

رجب مهيني جي احترام جي برڪت

الله پاڪ جي نبي حضرت عيسيٰ رُوحُ الله عَلَيْهِ السَّلَام جي دور مبارڪ جو

¹...مرآة المناجیح، جلد:2، صفحہ:330 بتغیر -

²...وسائلِ بخشش، صفحہ:98-

³...جامع صغیر، صفحہ:270، حدیث:4411-

واقعو آهي ته هڪ شخص ڪافي عرصي کان ڪنهن عورت تي عاشق هو، هڪ پيري ان پنهنجي معشوقه کي قابو ڪيو. انهيءَ دوران ان ماڻهن جي پڇ ڊوڙ محسوس ڪئي، ان اندازو لڳايو ته ماڻهو چند ڏسي رهيا آهن، ان عورت کان پڇيو: ماڻهو ڪهڙي مهيني جو چند ڏسي رهيا آهن؟ عورت چيو: رَجَب جو. اهو شخص توڙي جو غير مسلم هو پر رَجَب شريف جو نالو ٻڌندي ئي رَجَب جي تعظيم ۾ يڪدم پري ٿي ويو ۽ بُري ڪم کان رڪجي ويو. ان جو هي عمل الله پاڪ جي بارگاه ۾ مقبول ٿي ويو، جيئن ته الله پاڪ حضرت عيسيٰ رُوح الله عَلَيْهِ السَّلَامَ کي حڪم ڏنو ته اسان جي فلاڻي ٻانهي کان ملاقات جي لاءِ وڃو! حضرت عيسيٰ عَلَيْهِ السَّلَامَ ان جي ملاقات لاءِ تشريف وٺي ويا ۽ ان کي الله پاڪ جو حڪم ۽ پنهنجي تشريف آوري جو سبب ٻڌايو، اهو ٻڌندي ئي ان غير مسلم جي دل ٿور اسلام سان جڳمڳائڻ لڳي ۽ ان يڪدم اسلام قبول ڪري ورتو. (1)

سُبْحَنَ اللهُ! پيارا اسلامي ڀائرو! ڏنيون اوهان رَجَب شريف جون بهارون! رَجَبُ المُرَجَّبُ جي تعظيم ڪري جڏهن هڪ غير مسلم کي ايمان جي دولت نصيب ٿي وئي ته جيڪو مسلمان ٿي رَجَبُ المُرَجَّبُ جو احترام ڪندو ان کي خبر ناهي ڪهڙا ڪهڙا انعام ملندا...!!

<p>بخش دے میری ساری خطائیں کھول دے مجھ پر اپنی عطائیں</p>	<p>برسا دے رحمت کی برکھا یا اللہ! مری جھولی بھر دے (2)</p>
---	--

حُرْمَتِ وارن مهينن جو احترام ڪريو!

اي عاشقانِ رسول! رَجَب، ذيقعدہ، ذي الحج ۽ مُحَرَّم هي 4 حُرْمَتِ وارا مهينا آهن، الله پاڪ قرآنِ ڪريم ۾ ارشاد فرمائي ٿو:

¹...نفيس الواعظين، صفحه: 378-379.

²...وسائل بخشش، صفحه: 123 -

ترجمو کنز العرفان: بیشک مهينن جي ڳڻپ الله وٽ الله جي ڪتاب ۾ ٻارنهن مهينا آهن جڏهن کان ان آسمان ۽ زمين بڻايا، انهن مان چار حرم وارا مهينا آهن، هي سڌو دين آهي پوءِ هنن مهينن ۾ پنهنجي جان تي ظلم نه ڪيو.

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقِيمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ

(پاره: 10، سورة التوبة: 36)

هن آيت سڳوري ۾ ٻڌايو ويو ته الله پاڪ وٽ قمري سال (Lunar Year) جا مهينا 12 آهن، انهن 12 مهينن مان 4 مهينا رجب، ذيقعد، ذي الحج ۽ محرم وڏي ئي عزت وارا آهن، انهن ۾ گناه ڪرڻ سخت جرم آهي ۽ انهن ۾ نيڪي جو ثواب تمام گهڻو آهي، لهنذا اي مسلمانو! هونئن ته گناه ڪڏهن به نه ڪرڻ کپن، البت انهن 4 حرمت وارن مهينن ۾ خصوصيت سان گناهن کان بچندا رهو.⁽¹⁾

پيءُ مرشدي دے شفا يالهي!
گناهوں سے هر دم بچا يالهي!
کرم هو کرم يا خدا! يالهي!⁽²⁾

گناهوں کے امراض سے نيم جاں هوں
بنادے مجھے نيك نيكوں کا صدقہ
عبادت میں گزرے مری زندگانی

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

رجب مهيني جون ڪجهه عبادتون

اي عاشقانِ رسول! رجب حرمت وارو مهينو آهي، هن ۾ خوب عبادت ڪريو! رجب ۾ استغفار جي ڪثرت ڪرڻ گهرجي، سرڪارِ مدينه منوره، سردارِ مڪرمه صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمايو: رجب ۾ استغفار جي ڪثرت ڪيو! بیشک

¹...تفسير نعيمي، پاره: 10، سورة توبه، زير آيت: 36، جلد: 10، صفحه: 291-292 ماخوذاً.

²...وساكن بخشش، صفحہ: 105-

هن جي هر هر گهڙي ۾ الله پاڪ ڪيترن ئي ماڻهن کي باه کان نجات عطا فرمائي ٿو. (1) صحابي سڳورا عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان رَجَبُ الْمُرْجَبِ ۾ عمرو ڪرڻ پسند ڪندا هئا. (2) تنهنڪري جنهن کان ٿي سگهي هو عمرو ڪرڻ جي سعادت حاصل ڪري. زهي نصيب! الله پاڪ جو مهينو (يعني رجب شريف) الله پاڪ جي پياري رسول، رسول مقبول صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي مبارڪ شهر مدينه منوره ۾ گذارڻ نصيب ٿي وڃي

<p>میں کئے میں آؤں، مدینے میں آؤں کرم ایسا کر دے مدینے میں آکر</p>	<p>بنا کوئی ایسا سبب یالی! گزاروں میں پھر روز و شب یالی! (3)</p>
--	--

الله وارن جو معمول رهيو آهي ته رَجَبُ الْمُرْجَبِ ۾ مري ويل مسلمانن کي ڪثرت سان اِیصالِ ثواب ڪندا آهن، اِیصالِ ثواب 12 مهينا ڪري سگهون ٿا، البت رَجَبُ الْمُرْجَبِ ۾ هن جو گهڻو اهمتار هوندو آهي. خصوصاً رَجَبُ الْمُرْجَبِ ۾ امام جعفر صادق رَضِيَ اللهُ عَنْهُ جي اِیصالِ ثواب جي لاءِ ڪونڊن جو اهمتار ڪيو ويندو آهي، عام طور تي ماڻهو 21 رجب تي ڪونڊن جو ختمو ڏياريندا آهن، اهو به جائز آهي، البت اصل ۾ ڪونڊن جو ختمو 15 رجب تي ٿيڻ گهرجي، چوٽه 15 رجب تي به امام جعفر صادق رَضِيَ اللهُ عَنْهُ جي وصال جو قول آهي.

رجب المرجب جانفل

اهڙي طرح رجب المرجب ۾ نفل نمازن جي به ڪثرت ڪرڻ گهرجي. حضرت انس رَضِيَ اللهُ عَنْهُ کان روايت آهي، سرڪارِ عالي وقار، مڪي مدني تاجدار صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمايو: رجب ۾ هڪ رات آهي جو ان ۾ نيڪ عمل ڪرڻ واري جي لاءِ 100 سال جي نيڪين جو ثواب لکيو ويندو آهي ۽ اها رجب جي ستاويهين

1...مسند الفردوس، جلد:1، صفحه:81، حديث:247-

2...لطايف المعارف، صفحه:169-

3...وسائل بخشش، صفحه:107-

رات آهي. جيڪو ان ۾ 12 رڪعت اهڙي طرح پڙهي جو هر رڪعت ۾ سورة فاتحه ۽ ڪا هڪ سورت پڙهي ۽ هر 2 رڪعت تي التَّحِيَّات پڙهي ۽ پوري ٿيڻ تي سلام ڦيرائي، ان کان بعد 100 ڀيرا **سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ** پڙهي، 100 ڀيرا **إِسْتِغْفَار** (مثلاً **أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ** پڙهي)، 100 ڀيرا درود شريف پڙهي ۽ پنهنجي آخرت بابت جنهن شيءِ جي چاهي دُعا گهري ۽ صبح جو روزو رکي ته الله پاڪ ان جون دعائون قبول فرمائيندو سواءِ ان دعا جي جيڪا گناه جي لاءِ هجي.⁽¹⁾

آقا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ رجب جا روزا رکندا هئا

اي عاشقانِ رسول! رَجَبُ الْمُرَجَّبِ جي اهم ترين عبادت روزو رکڻ آهي. حضرت عُرْوَه بن زبير رَحِمَهُ اللهُ عَلَيْهِ حضرت عبد الله بن عمر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ کان پڇا ڪئي: ڇا الله پاڪ جي نبي، رسولِ هاشمي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ رَجَبُ الْمُرَجَّبِ ۾ روزو رکندا هئا؟ فرمايائون: ها! (روزا به رکندا هئا) ۽ ان کي اهميت به ڏيندا هئا.⁽²⁾

2 سال جي عبادت جو ثواب

جڏهن صحابي حضرت انس بن مالڪ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ کان روايت آهي، سرڪارِ نامدار، بنهي جهانن جي مالڪ ۽ مختار صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمايو: جنهن ماھِ حرامِ حُرْمَتِ واران مهيني) ۾ 3 ڏينهن خميس، جمعي ۽ ڇنڇر جا روزا رکيا، ان جي لاءِ ٻن سالن جي عبادت جو ثواب لکيو ويندو.⁽³⁾

پيارا اسلامي ڀائرو! هتي **ماھِ حرام** مان هي ئي 4 مهينا يعني ذيقعدة، ذو الحج، محرم ۽ رجب مراد آهن، ان 4 مهينن مان جنهن مهيني ۾ به خميس، جمعي ۽

¹...شَعْبُ الْاِيْمَان، باب الصيام، جلد:3، صفحه:374، حديث:3812-

²...كنز العمال، جزء:8، جلد:4، صفحه:301، حديث:24596-

³...معجم اوسط، جلد:1، صفحه:485، حديث:1789-

ڇنڇر جو روزو رکندا ته **إِنْ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ!** ٻن سالن جي عبادت جو ثواب ماڻيندا.

تيرے کرم سے اے کریم! | مجھے کون سی شے ملی نہیں
جھولی ہی میری تنگ ہے | تیرے یہاں کمی نہیں

جيڪو گھرو عطا ڪيو ويندو

روايتن ۾ آهي ته ﴿﴾ جنهن رجب جا 7 روزا رکيا، ان جي لاءِ جهڻم جا دروازا بند ڪيا ويندا آهن ﴿﴾ جنهن رجب شريف جا 10 روزا رکيا، اهو الله پاڪ کان جيڪو گهرندو آهي، الله پاڪ ان کي اهو عطا فرمائيندو آهي ﴿﴾ ۽ بيشڪ جنت ۾ هڪ محل آهي، ان محل جي سامهون دنيا هڪ پڪي جي آڪيري جيان آهي، ان محل ۾ صرف اهو داخل ٿيندو جنهن رجب ۾ روزا رکيا هوندا. (1)

عبادت ۾، رياضت ۾، تلاوت ۾ لڳا ڏيڻ | رجب کا واسطه ڏيڻا هون ڏيڻا کرم مولا (2)

هڪ جنتي نهر جو نالو: رجب آهي

جنتي صحابي حضرت انس بن مالڪ رضي الله عنه کان روايت آهي، الله پاڪ جي آخري نبي، مڪي مدني صلى الله عليه وآله وسلم جن فرمايو: جنت ۾ هڪ نهر آهي، جنهن کي رجب چيو ويندو آهي، ان نهر جو پاڻي ڪير کان وڌيڪ اچو ۽ ماڪي کان وڌيڪ منو آهي، جيڪو رجب شريف جو هڪ روزو رکي، الله پاڪ ان کي ان نهر مان سيراب ڪندو. (3)

رجب جو روزو گناهن جو ڪفارو آهي

سُلْطَانُ الْمُفْسِّرِينَ، حضرت عبد الله بن عباس رضي الله عنه کان روايت آهي، بي

1...اسلامی مہینوں کے فضائل، صفحہ: 132-133۔

2...وسائلِ بخشش، صفحہ: 98۔

3...شُعَبُ الْاِيْمَانِ، باب فِي الصِّيَامِ، جلد: 3، صفحہ: 368، حديث: 3800۔

چين ڏلين جي چين، نبي حرمين صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن فرمايائون: رَجَبُ جِي پهرين ڏينهن جو روزو ٽن سالن جو كفارو آهي، ٻي ڏينهن جو روزو ٻن سال جو ۽ ٽي ڏينهن جو روزو هڪ سال جو كفارو آهي، پوءِ هر ڏينهن جو روزو هڪ مهيني جو كفارو آهي (يعني رَجَبُ شريف جا اهي روزا گناه صغيره جي معافي جو ذريعو بڻجي ويندا آهن).⁽¹⁾

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

نوح عَلَيْهِ السَّلَامُ جِي ٻيڙيءَ ۾ رجب جي روزن جي بهار

هڪ حديث پاڪ ۾ آهي: الله پاڪ جي پياري رسول، رسولِ مقبول صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن فرمايو: ** جنهن رجب جو هڪ روزو رکيو ته اهو هڪ سال جي روزن جيان هوندو. ** جنهن ست روزا رکيا، ان تي جهڙم جا ست ئي دروازا بند ڪيا ويندا. ** جنهن اٺ روزا رکيا، ان جي لاءِ جنت جا اٺ ئي دروازا ڪوليا ويندا. ** جنهن ڏهه روزا رکيا، اهو الله پاڪ کان جيڪو ڪجهه گهرندو، الله پاڪ ان کي عطا فرمائيندو. ** ۽ جنهن پندرهن روزا رکيا ته آسمان مان هڪ اعلان ڪرڻ وارو اعلان ڪندو آهي ته (اي بانها!) تنهنجا اڳوڻا گناه بخشيا ويا آهن، سو تون نئين سري کان عمل شروع ڪر جو تنهنجون برائيون نيڪين سان بدليون ويون آهن. پياري آقا، مڪي مدني مصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وڌيڪ فرمايو: ** جيڪو هن کان وڌيڪ ڪري، الله پاڪ ان کي وڌيڪ ڏيندو. ** ۽ رجب ۾ نوح عَلَيْهِ السَّلَامُ ٻيڙيءَ ۾ سوار ٿيو، پاڻ به روزو رکيو ۽ ٻيڙيءَ ۾ موجود ماڻهن کي به روزي جو حڪم ڏنو. سندن ٻيڙي 10 محرم تائين 6 مهينا سفر ۾ رهي.⁽²⁾

پيارا اسلامي ڀائرو! رَجَبُ شريف ۾ نفلي روزو رکڻ جون برڪتون ئي برڪتون آهن. الله پاڪ اسان سڀني کي رَجَبُ شريف جون برڪتون ماڻڻ ۽

¹...جامع صغير، صفحه: 311-312، حديث: 5051-

²...شُعَبُ الْاِيْمَانِ، باب فِي الصَّيَامِ، جلد: 3، صفحه: 368، حديث: 3801-

خوب روزا رکڻ جي توفيق عطا فرمائي. آمين بِجَاهِ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

عبادت میں، ریاضت میں، تلاوت میں لگا دے دل رجب کا واسطہ دیتا ہوں، فرما دے کرم مولیٰ نہیں درکار وہ خوشیاں، جو غفلت کا بنیں سماں عطا کر اپنی الفت، اپنے پیارے کا تو غم مولیٰ (1)

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

صحت بہ ملی، اجر بہ

ای عاشقانِ رسول! روزو نہایت نفع بخش نیکی آھی، روزو رکڻ سان آخرت جو ثواب بہ ملی تو، ان سان گڏوگڏ دُنیاوي فائدا بہ حاصل ٿين ٿا. مسلمانن جي چوٿيان خليفا شيرِ خدا حضرت مولیٰ علي رضی اللہ عنہ فرمائن ٿا: مون اللہ پاک جي نبي، مُحَمَّدِ عربي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کي فرمائيندي ٻڌو ته بيشڪ اللہ پاک بني اسرائيل جي نبين مان هڪ نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ ڏانهن وحي فرمائي: اي نبي عَلَيْهِ السَّلَامُ! پنهنجي قوم کي ٻڌايو ته بيشڪ جيڪو ٻانهو منهنجي رضا جي لاءِ هڪ ڏينهن جو روزو رکي ٿو، مان ان جي جسم کي صحت ڏيان ٿو ۽ ان جو اجر وڌائي ڇڏيان ٿو. (2)

کيا هماری نماز! کيا روزه! بخش دینے کے سو بهانے ہیں

روزو رکو! صحت ماڻيندو...!

مُعْجَمِ اوسط ۾ حضرت ابوهريره رضی اللہ عنہ کان روايت آهي، سرڪارِ عالي وقار، مڪي مدني تاجدار صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن فرمايو: صَوْمًا تَصْحُوا روزو رکو! صحت مند ٿي ويندو، وَسَافِرًا وَاسْتَعْتَبُوا ۽ سَفَرِ كِيُو مالدار ٿي ويندو. (3)

1... وسائلِ بخشش، صفحہ: 98 و 99۔

2... شُعْبُ الْاِيْمَان، باب فِي الصِّيَامِ، جلد: 3، صفحہ: 412، حديث: 3923۔

3... معجم اوسط، جلد: 6، صفحہ: 147، حديث: 8312۔

پيارا اسلامي ڀائرو! الحمد لله! روزو صحت مند زندگي (*Healthy Life*) جو ضامن آهي، روزو رکڻ سان جسماني صحت (*Physical Health*) به ملي ٿي ۽ رُوحاني تندرستي (*Spiritual Health*) به نصيب ٿئي ٿي، روزو ظاهري عضوئن ۾ به نڪار پيدا ڪري ٿو ۽ دل تان گناهن جو مير ڌوئي اسان جي دل کي اُجرو، صاف ۽ روشن به بڻائي ٿو.

جسماني ۽ رُوحاني صحت جو هڪ راز

هي ڳالهه طئي آهي ته گهٽ ڪاٺڻ سان ماڻهو جسماني طور تي (*Physically*) تندرست ۽ توانو رهي ٿو ۽ هي به طئي آهي ته نفساني خواهشن جي مخالفت ڪرڻ سان انسان کي رُوحاني صحت (*Spiritual Health*) ملي ٿي ۽ دل پاڪ ٿئي ٿي، الحمد لله! روزو رکڻ سان هي ٻئي ڳالههون ملي وڃن ٿيون، روزو رکي سڄو ڏينهن بک اُج به برداشت ڪرڻي پوي ٿي ۽ نفساني خواهشن کان به رڪڻو پوي ٿو، ايئن روزو رکڻ سان ماڻهو جسماني طور تي به تندرست ٿي ويندو آهي ۽ رُوحاني اعتبار سان به صحت ملندي آهي.

پت! روزو ۾ ڇڏجان

سيدي اعليٰ حضرت رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ جا والدِ محترم حضرت مولانا نقی علي خان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ تمام وڏا ڪامل ولي هئا، سندن دُنیا مان لاڏاڻو ڪرڻ کان بعد جي ڳالهه آهي، هڪ ڀيري رَجَبُ شريف جي مهيني ۾ مولانا نقی علي خان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ پنهنجي شهزادي اعليٰ حضرت، امامِ اهل سنت، شاه امام احمد رضا خان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ جي خواب ۾ اچي فرمايائون: پت! هن ڀيري رمضان المبارڪ ۾ گهڻو بيمار ٿيندين، روزو نه ڇڏجان. سيدي اعليٰ حضرت رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائڻ ٿا: جيئن والد صاحب فرمايو هو ايئن ئي ٿيو، رمضان المبارڪ ۾ مون کي تيز مرض کي منهن ڏيڻو پيو، طبيب (يعني ڊاڪٽر) وغيره چيو ته روزو نه رکو پر مون بِحَدِّ الله تَعَالَى روزو نه ڇڏيو ۽ انهيءَ جي برڪت بِقَضَائِهِ تَعَالَى شفا ڏني جو حديثِ پاڪ ۾

ارشاد آھي: **صُومُوا تَصْحُوا** يعني روزو رکو تندرست ٿي ويندو⁽¹⁾

اي عاشقانِ رسول! ڏنو اوهان روزي جون ڪهڙيون برڪتون آهن، هي سڀ يقين جي ڳالهه آهي، سيدي اعليٰ حضرت **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ** ڪي پنهنجي آقا ۽ موليٰ، مُحَمَّد مصطفيٰ **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** جي مبارڪ فرمانن تي پورو پورو يقين هو، ڪامل اعتماد هو، لهنڙا پاڻ ڊاڪٽرن جي ڳالهه تي ڪن نه ڏنائون، بلڪ پياري آقا، مڪي مدني مصطفيٰ **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** جي فرمان مبارڪ ڪي سامهون رکيائون، رمضان المبارڪ جو روزو قضا نه ڪيو، لهنڙا ان جون برڪتون به مليون، روزي جو ثواب به نصيب ٿيو ۽ صحت جي نعمت به حاصل ٿي.

حڪيم جالينوس جي طب جو خلاصو

تفسير قرطبي ۾ آهي: هڪ پيري هڪ غير مسلم ڊاڪٽر حضرت امام زين العابدين **رَضِيَ اللهُ عَنْهُ** جي خدمت ۾ حاضر ٿي چوڻ لڳو: علم جون ٻه قسمون آهن: (1) علمُ الأديان (يعني ديني علم) ۽ (2) علمُ الأبدان (يعني ڊاڪٽري وارو علم). اوهان جي مذهبي ڪتاب قرآن ڪريم ۾ علمِ دين ته آهي پر طب (يعني ڊاڪٽري جو علم) نه آهي. امام زين العابدين **رَضِيَ اللهُ عَنْهُ** فرمايائون: تون سڄي قرآن جي ڳالهه ڪرين ٿو، قرآن جي صرف هڪ آيت جي هڪ جُز ۾ ئي پوري طب جو خلاصو بيان ڪيو ويو آهي، پوءِ پاڻ **رَضِيَ اللهُ عَنْهُ** سيپاري 8، سُورت اعراف جي آيت: 31 جو هيءُ حصو تلاوت ڪيائون:

ترجمو ڪنز الايمان: کائو ۽ پيئو
۽ حد کان نه وڌو.

كُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا

(پاره: 8، سورة اعراف: 31)

(هن آيت ۾ ٻڌايو ويو ته کائڻ پيئڻ ۾ اسراف نه ڪيو! کائڻ پيئڻ ۾ اسراف جون 2 صورتون آهن: (1): بڪ نه هئڻ مهل کائڻ (2): خوب پيٽ پري کائڻ. پوءِ جيڪو شخص انهن ٻنهي ڳالهين کان بچي، چڱي طرح بڪارو هجي تڏهن ئي کائي ۽ اجا بڪ باقي

هجي ته هت روڪي وٺي، **إِنْ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ!** هو تندرست رهندو.

ان غير مسلم آيت ٻڌي چيو: نيڪ آهي اهو ته مڃي ورتو ته قرآنِ ڪريم چند لفظن ۾ سڄي علمِ طب (*Medical Science*) جو خلاصو بيان ڪيو آهي پر توهان جي نبي **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** هن بابت ڪجهه ناهي فرمايو، امام زَيْنُ الْعَابِدِينَ **رَضِيَ اللهُ عَنْهُ** فرمايو: منهنجي ناني سائين، سلطانِ عالميان **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** جون هزارين حديثون آهن، صرف هڪ ئي حديث ۾ پاڻ علمِ طب جو خلاصو بيان ڪيو آهي، جيئن حديثِ پاڪ آهي: سڀ کان بُرو ٿانءُ جنهن کي انسان پري ٿو، اهو ان جو پيٽ آهي، انسان کي صرف ڪجهه ئي گره ڪافي آهن، جيڪي ان جي پٺي سڌي رکن.⁽¹⁾ ان غير مسلم ڊاڪٽر جڏهن اها حديثِ پاڪ ٻڌي ته چيو: **مَا تَرَكَ كِتَابُكُمْ وَلَا نَبِيَّكُمْ لِجَالِيئِنَا طَبَّاءٍ** يعني توهان جي ڪتاب ۽ توهان جي نبيءَ **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** جالينوس (جيڪو پنهنجي وقت جو تمام وڏو حڪيم گذريو آهي، ان) جي لاءِ ڪجهه ڇڏيو ئي ناهي، (سڄي ئي طب جو خلاصو بيان ڪري ڇڏيو آهي).⁽²⁾

جديد ميڊيڪل سائنس جا انڪشاف

پيارا اسلامي ڀائرو! جديد ميڊيڪل سائنس جو به اهو مڃڻ آهي ته **Fasting is the Key to Healthy Life** (روزو صحت مند زندگي جي چاڀي آهي) پهريان جڏهن ميڊيڪل سائنس گهڻي ترقي نه ڪئي هئي، ان وقت تائين ڊاڪٽرن جو اهو چوڻ هو ته روزو صرف هاضمي واري نظام (*Digestive System*) جي لاءِ فائديمند آهي پر جيئن جيئن ميڊيڪل سائنس (*Medical Science*) ترقي ڪندي پئي وڃي، روزي جا طبي فائدا (*Medical Benefits*) به وڌيڪ سامهون پيا اچن، جديد ميڊيڪل سائنس جو اهو مڃڻ آهي ته روزو طبي لحاظ کان تمام وڏو ڪرشمو آهي، روزي جي برڪت سان معدو ۽ هاضمي وارو نظام (*Digestive System*) ته نيڪ ٿيندو ئي آهي، ان سان گڏوگڏ روزي جي برڪت سان ٻين ڪوڙ

¹...ترمذي، ڪتابُ الرُّؤد، صفحو:566، حديث:2380-

²...تفسير قرطبي، پارہ:8، سورة آعراف، زير آيت:31، جلد:4، صفحو:118-

سارين بيمارين کان پڻ نجات ملندي آهي، ايستائين جو اهڙا مريض جيڪي گهڻي عرصي کان بيمار هجن، بيماري ان جي اندر جڙ پڪڙي چڪي هجي، اهڙن مريضن کي به جيڪڏهن روزو رڪرائجي ته انهن جي مرض ۾ ڪافي حد تائين ڪمي اچي سگهي ٿي.

تحقيقات جي مطابق ﴿﴾ روزي جي حالت ۾ سحري کان افطار تائين ڪجهه ڪائڻ پيئڻ نه ٿيندو آهي، هي عمل دل جي لاءِ گهڻو مفيد آهي، هن سان دل کي آرام ملي ٿو، دل جي تشويز (Tissues) تي دٻاءُ گهٽ ٿئي ٿو، ايئن دل جي لاءِ رت کي تمام جسم ۾ پهچائڻ ۽ رت کي صاف ڪرڻ ۾ گهٽ ۾ گهٽ طاقت لڳائڻي پوندي آهي، هن طرح دل جي قوت ۾ اضافو ٿئي ٿو. ﴿﴾ روزي جو سڀ کان اهم اثر سڄي جسم ۾ خون جي نالين تي ڏسڻ ۾ اچي ٿو، ڪڏهن ڪڏهن رت جون ناليون سُسي وينديون آهن يا ڪمزور ٿي وينديون آهن، جنهن جي ڪري رت نالين ۾ آساني سان گردش ناهي ڪري سگهندي، جڏهن اسان روزو رکندا آهيون، سحري کان وٺي افطار تائين ڪجهه ڪائيندا پيئندا ناهيون ته رت ۾ موجود غذائي اجزا پوري طرح حل ٿي ويندا آهن، اهڙي طرح رت جي نالين جي سائيد تي چرٻي ۽ ڪوليسترول (Cholesterol) وغيره ڄمي ناهي سگهندو ۽ رت جون ناليون سُڙهيون ۽ ڪمزور ٿيڻ کان محفوظ رهنديون آهن ﴿﴾ روزي جي حالت ۾ اسان جي گڙدن (Kidneys) کي به آرام جو ڪافي موقعو ملي ويندو آهي، ايئن گڙدن جي قوت بحال رهندي آهي ﴿﴾ روزي جي حالت ۾ آندڻ کي به آرام ۽ توانائي ملندي آهي، اسان جي آندڻ جي هيٺان مدافعتي نظام (Immune System) جو بنيادي عنصر هوندو آهي، جنهن کي آندڻ جو چار چيو ويندو آهي، روزي جي دوران معدي ۽ آندڻ ۾ صحت مند رطوبت بڻجي ٿي، جنهن سان آندڻ کي نئي تازگي ۽ توانائي حاصل ٿيندي آهي، اهڙي طرح روزيدار خوراڪ کي هضم ڪرڻ وارين نالين جي بيمارين کان محفوظ ٿي ويندو آهي ﴿﴾ روزي ۽ وُضو جي گڏيل اثرات مان دماغ ۾ رت جي گردش (Blood Circulation) جو بي مثال توازن قائم ٿي ويندو آهي، جنهن سان دماغ صحت ماڻيندو آهي ۽ ذهني دٻاءُ کي

پري ڪرڻ ۾ مدد ملندي آهي ☺ روزو جگر (Liver) تي حيران ڪندڙ حد تائين اثر انداز ٿيندو آهي. اسان جو جگر 15 قسم جا ڪم انجام ڏئي ٿو، اسان ٿورو به ڪائون، ايستائين جو 100 گرام خوراڪ به معدي ۾ پهچي ته اسان جو سڄو هاضمي وارو نظام پنهنجو ڪم شروع ڪري ڇڏيندو آهي ۽ جگر فوري طور تي مَصْرُوف ٿي ويندو آهي، ايئن مسلسل مَصْرُوف رهڻ سبب جگر ٽڪاوت جو شڪار ٿي ويندو آهي ۽ پنهنجو ڪم چڱي طرح سرانجام ناهي ڏيندو، جڏهن اسان روزو رکون ٿا ته ان جي برڪت سان جگر کي به آرام جو موقعو ملي ويندو آهي، روزي جي حالت ۾ جگر توانائي پهچائڻ واري غذا کي گڏ ڪرڻ سان وڏي حد تائين آزاد ٿي ويندو آهي ۽ پنهنجي توانائي قوتِ مدافعت (Immunity) کي مضبوط ڪرڻ تي لڳائي ٿو، جنهن سان اسان جي قوتِ مدافعت (Immunity) به وڌي ٿي.

روزي جا 11 طبي فائدا

مجموعي طور تي طبي اعتبار سان روزو الله پاڪ جو تمام وڏو انعام آهي جيڪو اسان کي ڪوڙ سارين بيمارين کان نجات به ڏئي ٿو ۽ ڪيئي بيمارين کان محفوظ به رکي ٿو. (1): روزي جي برڪت سان معدي (Stomach) جون تڪليفون، ان جون بيماريون صحيح ٿي وينديون آهن ۽ هاضمي وارو نظام (Digestive System) بهتر ٿي ويندو آهي (2): روزو شوگر ليول، ڪوليسٽرول ۽ بلڊ پريشر ۾ اعتدال آڻي ٿو ۽ ان جي ڪري دل جو دورو پوڻ (Heart Attack) جو خطرو نٿو رهي (3): روزي جي برڪت سان جسماني چڪ، ذهني ورم، ڊپريشن ۽ نفسياتي بيمارين جو خاتمو ٿئي ٿو (4): روزي جي برڪت سان ٽولهم ۾ ڪمي اچي ٿي ۽ اضافي چرٻي ختم ٿي ويندي آهي (5): روزي جي برڪت سان بي اولاد عورتن کي اولاد ٿيڻ جا امڪانات ڪيئي ڀيرا وڌي وڃن ٿا. (1) (6): روزي جي برڪت سان قوتِ مدافعت وڌي ٿي (7): روزي جي برڪت سان

!صراط الجنان، ڀاره: 2، سورة بقره، زير آيت: 184، جلد: 1، صفحه: 293.

انسان بُرن خيالن کان بچي ٿو ايئن ذهن صاف رهي ٿو (8): روزي جي برکت سان اِنسُولِين استعمال ڪرڻ ۾ ڪمي اچي ٿي (9): روزي جي برکت سان جگر جي ارد گرد جمع ٿيڻ واري چرٻي گهٽجي ويندي آهي (10): روزي جي برکت سان جلد ۽ ڇاتي جي ڪينسر جو خطرو گهٽ ٿي ويندو آهي (11): روزي جي برکت سان اعصابي مرضن ۾ بهتري اچي ويندي آهي.⁽¹⁾

روزورڪڻ بابت هڪ حيرت انگيز تحقيق

پيارا اسلامي ڀائرو! روزو صحت مند زندگي جو راز آهي، هن حوالي سان هڪ ڊاڪٽر وڏي دلچسپ تحقيق ڪئي آهي، هُو چئي ٿو: ❖ روزي وارو عمل جيڪي انسان ڪن ٿا، يعني ڪجهه وقت جي لاءِ ڪاٺ پيئڻ وغيره کان رُڪجي وڃن ٿا، جيڪڏهن ڏنو وڃي ته اهو ئي عمل ڏنيا جا ٻيا جاندار پڻ ڪن ٿا ۽ هن عمل سان انهن کي به صحت ۽ تندرستي ملندي آهي، انهن جي زندگي ۾ نڪار اچي ويندو آهي، برفاني علائقن جو جيڪڏهن سروي ڪيون ته اتي رهندڙ جانور ڪيئي ڪيئي مهينن جي لاءِ غارن ۾ هليا ويندا آهن، ٻاهر ناهن نڪرندا، ان دوران هُو پنهنجو هڪ ڪورس مڪمل ڪري رهيا هوندا آهن، جنهن کي انگريزي ۾ *Hibernation* (هاڻي بَر نيشن يعني سردي جي ڊگهي ننڊ) چيو ويندو آهي. ان دوران اهي ڪاٺ پيئڻ کان رُڪيل رهندا آهن، جڏهن انهن جو هي ڪورس مڪمل ٿي ويندو آهي، پوءِ اهي اکيرن ۽ غارن وغيره مان ٻاهر نڪري ايندا آهن، ان وقت انهن جي ڪل چمڪي رهي هوندي آهي، پڪين جا نوان پَر نڪري ايندا آهن، انهن کي نئين تازگي ملندي آهي ❖ اهڙي طرح نانگ به پنهنجو روزي جهڙو هڪ ڪورس مڪمل ڪندو آهي، پوءِ جڏهن اهو پنهنجو ڪورس مڪمل ڪري وٺندو آهي ته ان جي ڪل بدلجي ويندي آهي يعني ان جي پهرين واري گل جسم تان لهي ويندي آهي ۽ ان جي جڳهه نئين چمڪدار گل اچي ويندي آهي ❖ وڻن ۾ به واڌ ويجهه ٿيندي آهي ۽ اهي پَن جي ذريعي سج مان

توانائي ۽ هوا مان نمي وغيره حاصل ڪندا آهن، اسان کي خبر آهي ته سال ۾ هڪ موسم سرءُ جو ايندو آهي، جڻ هي وڻن جي روزي رکڻ جو انداز آهي، ان وقت وڻن جا پن ڇڻندا آهن، هي ٻاهران کان خوراڪ وٺڻ بند ڪندا آهن، پوءِ جڏهن انهن جو هي ڪورس مڪمل ٿي ويندو آهي ته بهار اچي ويندي آهي، وڻن جا نوان پن نڪرندا آهن، نوان گونج نڪرندا آهن، هر پاسي ساوڪ ٿي ساوڪ ٿي ويندي آهي.

جڻ ته انسان ئي نه ڏنيا جا ٻيا جاندار به پنهنجي پنهنجي انداز ۾ روزي جهڙو عمل ڪندا آهن ته انهن سان انهن ۾ نئين تازگي ايندي آهي، انهن کي نڪار ملندو آهي، اهڙي طرح جيڪڏهن انسان به روزو رکي ته ان جي برڪت سان ان کي به نئين تازگي ملندي، ان جي جسماني صحت ۾ به نڪار ايندو ۽ اهو بهترين نشو و نما حاصل ڪري سگهندو.

سُبْحَانَ اللَّهِ! هاڻي ٻڌو حديثِ پاڪ: **صَوْمُومًا تَصِحُّومًا** روزو رکو! صحت مند ٿي ويندو!

اي عاشقانِ رسول! اسان جي پياري آقا، مڪي مدني مصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جو مبارڪ فرمان ڪيترو سچو آهي، اڄ ميڊيڪل سائنس سوين صفحن تي جيڪا تحقيق ڪئي آهي، اسان جي پياري آقا، نور خُدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ 1400 سال پھريان صرف ٻن لفظن ۾ هي سڀ ڪجهه بيان فرمايو هو.

میں نثار تیرے کلام پر ملی یوں تو کس کوزباں نہیں

وہ سخن ہے جس میں سخن نہ ہو، وہ بیان ہے جس کا بیان نہیں (1)

وضاحت: يا رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ! مان اوهان جي پياري پياري ڪلام تي قربان وڃان جو زبان ته سڀني کي عطا ٿي آهي پر اوهان جو منو ڪلام رڳو اوهان ئي جو ڪلام آهي، جيڪا ڳالهه اوهان فرمايو، اُتي سڀني جا ڪنڌ جهڪي ويندا آهن، ڪنهن کي اعتراض جي مجال ناهي رهندي ۽ اوهان جو

1... حدائقِ بخشش، صفحہ: 107۔

بيان ته اهڙو لاجواب آھي جو ان جو بيان ٿي ئي نٿو سگھي.

میں فدا تم آپ هو اپنا جواب

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

روزو ۽ روحاني صحت

اي عاشقانِ رسول! هيءَ ته هئي جسماني طبيبن (Doctors) جي تحقيق!! هاڻي اچو! روحاني طبيبن يعني صوفي سڳورن جي خدمت ۾ حاضري ڏيون ٿا ۽ سمجهون ٿا ته ڇا روزو روحاني اعتبار سان به صحت بخش آهي؟

هن حوالي سان روحاني طبيب (يعني صوفي سڳورا) هي وضاحت ڪن ٿا ته اسلام جي ٻڌايل بين عبادتن ۾ روزي کي هڪ خاص مقام ۽ رتبو حاصل

آهي، جيئن حديثِ پاڪ ۾ ارشاد آهي: الله پاڪ فرمائي ٿو: **الصَّوْمُ لِي وَ اَنَا اَجْرِي بِهِ** يعني روزو منهنجي لاءِ آهي ۽ هن جي جزا به مان ئي ڏيندس.⁽¹⁾

هن حديثِ فُديسي ۾ الله پاڪ روزي جي پاڻ ڏانهن نسبت ڪئي، جڏهن ته نماز به الله پاڪ ئي جي لاءِ آهي، حج، زڪوة، تمام عبادتون الله پاڪ ئي جي لاءِ آهن پر الله پاڪ خاص روزي جي باري ۾ فرمايو ته روزو منهنجي لاءِ آهي.

حُجَّةُ الْاِسْلَام امام محمد بن محمد غزالي **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ** فرمائن ٿا: روزي کي ايئن خاص فرمائڻ ۾ 2 حڪمتون آهن: (1): روزو عمل (يعني ڪائڻ پيئڻ وغيره) کان رُڪجڻ جو نالو آهي ۽ هي ذاتي طور تي لڪيل عمل آهي جيڪو نظر ناهي ايندو، جڏهن ته بيون عبادتون ماڻهن کي نظر اينديون آهن، روزو اها خاص عبادت آهي جنهن کي صرف الله پاڪ ئي ملاحظه فرمائي ٿو، يعني اخلاص جيڪو هر نيڪي جي اصل آهي، هي روزي ۾ گهڻو پاتو ويندو آهي، ان ڪري

فرمايو: **الصَّوْمُ لِي** (يعني روزو منهنجي لاءِ آهي). (2): امام غزالي **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ** وڌيڪ فرمائن ٿا: روزو رب جي دشمن يعني شيطان تي غلبو ماڻڻ جو ذريعو آهي چوٽه

!...بخاري، ڪتابُ التَّوْحِيدِ، صفحہ: 1806، حديث: 7492-

شيطان نفساني خواهشن جي وسيلي سان انسان تي حملو ڪندو آهي (لهذا نفساني خواهشون جيتريون گهڻيون هونديون، شيطان ٻانهي تي اوترو ئي وڌيڪ حملو ڪندو، جيڪڏهن اسان نفساني خواهشن کي گهٽ ڪرڻ ۾ ڪامياب ٿي وڃون ته شيطان جون راهون بند ڪري سگهون ٿا) ۽ نفساني خواهشون ڪاٺ پيئڻ سان حاصل ٿينديون آهن (جيڪڏهن اسان ڪاٺ پيئڻ ۾ ڪمي ڪيون ته ان جي برڪت سان نفساني خواهشون به گهٽ ٿي وينديون ۽ شيطان جو رستو بند ٿي ويندو).⁽¹⁾ الله پاڪ جي حبيب، ڏين جي طبيب **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** فرمايو: بيشڪ شيطان انسان ۾ رت جيان ڊوڙي ٿو، بڪ جي ذريعي ان جي رستن کي تنگ ڪيو.⁽²⁾

الله! الله! **پيارا اسلامي ڀائرو!** معلوم ٿيو: روزو رکڻ سان اسان جون نفساني خواهشون گهٽ ٿين ٿيون، جڏهن نفساني خواهشون گهٽ ٿينديون آهن ته ان جي برڪت سان اسان شيطان جي حملن کان محفوظ ٿيندا آهيون ۽ جڏهن اسان شيطان جي حملن کان محفوظ ٿيندا آهيون ته اسان جي رُوح کي طاقت ملندي آهي، گناهن کان بچڻ جو ذهن بڻجندو آهي ۽ اسان جي دل روشن ٿي ويندي آهي. جڏهن دل روشن ٿيندي آهي ته الله پاڪ جي، ان جي پياري محبوب **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** جي محبت وڌندي آهي ۽ عبادت ۾ لذت نصيب ٿيڻ لڳندي آهي. ان ڪري صوفي سڳورا **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِمْ** فرمائن ٿا: **الْجُوعُ رَأْسُ مَالِنَا** يعني بڪ اسان جو سرمايو آهي. مطلب هي ته اسان کي جيڪا وسعت، سلامتي، عبادت ۾ لذت، نفعي بخش علم حاصل ٿئي ٿو، هي الله پاڪ جي لاءِ بڪ اختيار ڪرڻ ۽ ان تي صبر ڪرڻ سبب حاصل ٿئي ٿو.⁽³⁾

بھوڪ سرمايه بنے مير اخڏائے ذوالجلال | از طفيل مصطفیٰ اکر بھوک سے مجھ کو نہال

وضاحت: نہال جو معنيٰ آهي: مسرور، خوش. مطلب هي ته يا الله پاڪ! پنهنجي پياري محبوب **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** جي صدقي ۾ مون کي بڪ ۾ خوش رهڻ

¹...احياء العلوم مترجم، جلد:1، صفحه:703-

²...كشْفُ الْخِفَاء، جلد:1، صفحه:198، حديث:671-

³...فيضانِ سُنَّت، صفحه:675-

جي توفيق عطا فرمائ.

نورسان ڀرپور سينو

سرڪار مدينه، قرار قلب و سينه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمايو: جڏهن ٻانهو پنهنجي ڪاٺڻ ۾ ڪمي ڪري ٿو ته ان جو جوف (يعني سينو) نُور سان ڀريو ويندو آهي.⁽¹⁾

منهاجُ العابدِين ۾ آهي: پيٽ ڀري ڪاٺڻ سان عبادت جي مناڻ غائب ٿي ويندي آهي. مسلمانن جو پهريون خليفو اميرُ المؤمنين حضرت ابو بڪر صديق رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فرمائي ٿو: مان جڏهن کان مسلمان ٿيو آهيان، ڪڏهن پيٽ ڀري ناهي ڪاڌو ته جيئن مون کي عبادت جي مناڻ نصيب ٿئي.⁽²⁾

بھوڪ کي اور پياس کي مولیٰ مجھے سوغات دے | يالئی! حشر میں دیدار کی خیرات دے

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

پيارا اسلامي ڀائرو! روزو جسماني صحت جو به ضامن آهي ۽ روحاني صحت جو به ضامن آهي. الحمد لله! رجبُ المُرَجَّب جو مبارڪ مهينو آهي، نفل روزن جو جڻ ته موسم بهار آهي، اسان کي گهرجي ته هنن بابرڪت ڏينهن مان فائدو ڪٽندي گهڻا روزا رکون، نيڪيون به ڪيون ۽ گڏوگڏ ان جا ڏنياوي فائدا پڻ حاصل ڪيون. اچو! ترغيب جي لاءِ روزيدارن جا به واقعا ٻڌون ٿا:

سخت گرمي ۾ روزو

حجاج بن يوسف هڪ ڀيري سفر جي دوران مڪه شريف ۽ مدينه منوره جي وچ واري هڪ منزل ۾ پڙاڻ ڪيو، منجهند جي ماني تيار ڪرايائين ۽ وزير مملڪت کي چيائين ته ڪنهن مهمان کي سڏي اچو. وزير مملڪت خيمي کان ٻاهر نڪتو ته ان کي هڪ اعرابي (عرب جو ڳوٺاڻو) لپتيل نظر آيو، وزير ان ڳوٺاڻي کي جاڳائي چيو: هلو توهان کي امير حجاج سڏي رهيو آهي. ڳوٺاڻو

¹...جامع صغير، صفحه:35، حديث:469-

²...منهاجُ العابدِين، صفحه:223-224-

جڏهن حجاج وٽ پهتو ته حجاج چيو منهنجي دعوت قبول ڪر ۽ هت ڏوئي مون سان گڏ ماني کائو. ڳوٺاڻي چيو: معاف ڪجو! اوهان جي دعوت کان پهريان مان هڪ ڪريم جي دعوت قبول ڪري چڪو آهيان. حجاج چيو ته ڪنهن جي دعوت قبول ڪئي آهي؟ ڳوٺاڻي چيو ته الله پاڪ جي، جو ان مون کي روزي رکڻ جي دعوت ڏني ته مان روزو رکي چڪو آهيان، حجاج چيو: ايتري سخت گرمي ۾ روزو؟ ڳوٺاڻي چيو: ها! قيامت جي سخت گرمي کان بچڻ جي لاءِ. حجاج چيو اڄ کائي وٺو ۽ هي روزو سڀاڻي رکي ڇڏجان. ڳوٺاڻي چيو: ڇا اوهان مون کي هن ڳالهه جي ضمانت ڏيو ٿا ته مان سڀاڻي تائين زندهه رهندس؟ حجاج چيو: ايئن ته ٿئي نٿو سگهي. ڳوٺاڻي چيو: پوءِ هيءَ ڳالهه به نه آهي (يعني جڏهن اوهان مون کي سڀاڻي تائين منهنجي زندگي جي ضمانت نٿا ڏئي سگهو ته مان به توهان جي ڪري پنهنجو اڄ جو عمل نٿو ڇڏي سگهان) هي چوندي هو موٽي ويو.⁽¹⁾

روزه داروں کے واسطے وَ اللہ | مغفرت کی نوید ہوتی ہے

قبر جي مٽي مان مُشڪ جي خوشبو

حضرت قتاده رضي الله عنه جي حديث جو استاد حضرت عبدالله بن غالب حداني رحمته الله عليه شهيد ڪيا ويا. تدفين کان بعد سندن قبر شريف جي مٽي مان مشڪ جي خوشبو ايندي هئي. ڪنهن خواب ۾ ڏسي پڇيو: **ماضيغت** يعني اوهان سان ڪهڙو معاملو ڪيو ويو؟ فرمائائون: سٺو معاملو ڪيو ويو. خواب ڏسڻ واري پڇا ڪئي: اوهان کي ڪٿي وٺي ويا؟ فرمائائون: جنت ۾ پڇيائين: ڪهڙي عمل سبب؟ فرمائائون: ڪامل ايمان، تهجد ۽ گرمين جي روزن سبب، خواب ڏسڻ واري وري پڇيو: اوهان جي قبر مان مشڪ جي خوشبو ڇو پئي اچي؟ فرمائائون: هي منهنجي تلاوت ۽ روزن ۾ اڄ جي خوشبو آهي.⁽²⁾

روزه دارو! جھوم جاؤ ڪيونڪه ديدارِ خدا | خلدو ميں هوگا تمہیں یہ وعدہ رحمن ہے

¹...رَوْضُ الرِّيَّاحِين، حكايت: 222، صفحہ: 216۔

²...حَبِيبَةُ الْأَوْلِيَاءِ، جلد: 6، صفحہ: 266-267 ملتنقطاً۔

الله پاڪ اسان کي به گهڻا روزا رکڻ جي توفيق عطا فرمائي.

آمِين بِجَاهِ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّد

12 ديني ڪمن مان هڪ ديني ڪم: نيك اعمال

پيارا اسلامي ڀائرو! الحمد لله! عاشقانِ رسول جي ديني تحريڪ دعوتِ اسلامي جي ديني ماحول ۾ رَجَب ۽ شعبان جي روزن جي بهار هوندي آهي، مختلف هنڌن تي سحري اجتماعات جو به اهتمام ڪيو ويندو آهي، ماشاءَ الله! ڪيئي عاشقانِ رسول هنن ٻنهي مهينن ۾ ڪثرت سان روزا رکندا آهن ۽ مسلسل روزا رکندي اهي حضرات رمضان المبارڪ سان ملي ويندا آهن. اوهان به دعوتِ اسلامي جي ديني ماحول سان وابسته ٿي وڃو ۽ ذيلي حلقي جي 12 ديني ڪمن ۾ به وڌ کان وڌ حصو وٺو. **إِنَّ شَأْنَهُ اللهُ الْكَرِيم!** ان جي برڪت سان گناه چڙڻ، نيڪيون ڪرڻ ۽ قبر ۽ آخرت جي تياري ڪرڻ جو ذهن بڻجندو. ذيلي حلقي جي 12 ديني ڪمن مان هڪ ديني ڪم **نيڪ اعمال** به آهي.

اَلْحَمْدُ لِلّٰه! شيخ طريقت، امير اهل سنت باني دعوتِ اسلامي حضرت علامه مولانا ابوبلال محمد الياس عطار قادري رضوي **دَامَتْ بَرَكَاتُهَا الْعَالِيَه** پنهنجي مُريدن، طالبن ۽ مُحِبِّينَ بلڪ سڄي دنيا جي عاشقانِ رسول کي پنهنجي اصلاح جو بهترين نسخو ڏنو آهي ۽ اهو آهي: رسالو **نيڪ اعمال**. هي مختصر رسالو مڪتبه المدينه تان طلب ڪريو، چاهيو ته دعوتِ اسلامي جي ويب سائٽ تان ڊاؤنلوڊ ڪري وٺو، بلڪ وڌيڪ آساني چاهيو ٿا ته پنهنجي موبائل ۾ **Naik Amaal** ايپلي ڪيشن ڊاؤنلوڊ ڪريو، ان کي پڙهو، ان جي مُطابقت زندگي گذاريو ۽ روزانو پنهنجي عملن جو جائزو وٺو. **إِنَّ شَأْنَهُ اللهُ الْكَرِيم!** گناهن کان بچڻ ۽ نيڪيون ڪرڻ جو ذهن بڻيو، دل جي پاڪيزگي ملندي ۽ ڪردار اُجرو، صاف و شفاف ۽ خوب صورت ٿي ويندو.

سجوهراڻو سڌري ويندو

ضلعي اٽڪ (پنجاب، پاڪستان) جي هڪ اسلامي ڀاءُ جو بيان آهي، مان گناهن سان ڀريل زندگي گذاري رهيو هئس، فلمون ڏسڻ، آواره گادي، نمازون قضا ڪرڻ وغيره منهنجي معمولات ۾ شامل هو، هڪ ڀيري اسان جي علائقي ۾ عاشقانِ رسول جو مدني قافلو آيو، ان مان هڪ اسلامي ڀاءُ مون کي مغرب جي نماز پڙهڻ ۽ بيان ۾ شرڪت جي دعوت ڏني، منهنجي خوش نصيبي جو مان انهن سان گڏ مسجد ۾ ويس، مغرب کان بعد بيان ٻڌي وڏو لطف آيو، بيان جي آخر ۾ مبلغ **نيڪ اعمال** جي رسالي جو تعارف ڪرايو، رسالو **نيڪ اعمال** ۾ لکيل نيڪين پري زندگي گذارڻ جا مدني گل ڏسي مون کي گهڻي خوشي ٿي، ان رسالي جي صورت ۾ شيخ طريقت، امير اهل سنت **دَامَتْ بَرَكَاتُهَا الْعَالِيَه** جي اصلاح اُمت جي لاءِ فڪر ڏسي مون هتو هٿ بيعت جي لاءِ نالو ڏنو ۽ عطا ڀڄي ويس، وقت جي ڪامل ولي سان نسبت ڇا ٿي، دل گناهن سان بيزار ۽ نيڪين ڏانهن مائل ٿي وئي، مون گناهن کان توبه ڪئي ۽ دعوتِ اسلامي جي مدني ماحول کي دل ۽ جان سان اپنائڻي ورتو، ان جي برڪت سان منهنجا اخلاق سَنورجڻ لڳا، منهنجي هن تبديلي جو منهنجي گهر وارن تي به سٺو اثر ٿيو، **اَلْحَمْدُ لِلّٰه!** آهسته آهسته سڄو گهراڻو ئي قادري، رضوي، عطا ڀڄي ويو، گهر ۾ نماز جي پابندي شروع ٿي وئي، فلمون ڊراما، ڳائڻ وڃائڻ بند ٿي ويو ۽ گناهن پري چينلز جي بدران مدني چينل هلڻ لڳو.⁽¹⁾

خوب مدني قافلوں کي دھوم ھو | نڪ ھو اُمت اے نانائے حسين
 ”مڙني انعامات“ کي ھو ريل پيل | نڪ ھو اُمت اے نانائے حسين⁽²⁾

نوٽ: دعوتِ اسلامي جي دڀني ماحول ۾ هاڻي مدني انعامات کي نڪ اعمال

¹...دلوں کا چين، صفحہ:4-

²...وسائلِ بخشش، صفحہ:258-

چيو ويندو آهي.

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

پيارا اسلامي ڀائرو! بيان کي ختم ڪندي سنت جي فضيلت ۽ ڪجهه سنتون ۽ آداب زندگي بيان ڪرڻ جي سعادت حاصل ڪيان ٿو، هڪ ڏينهن تاجدار رسالت شهنشاهه نُبُوت صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ تي پيرا فرمايو: منهنجي نائب تي الله پاڪ جي رحمت هجي. عرض ڪيو ويو: حُضُور! اوهان جا نائب ڪير آهن؟ فرمائون: منهنجي سنت سان محبت ڪرڻ ۽ ٻين کي سيکارڻ وارا.

(جامع بيانِ علم، باب: علمِ ڪي فضائل، جلد: 1 صفحہ: 201، حديث: 220۔)

سينہ تيري سنت کا مينہ بنے آقا! | جنت میں پڑوسی مجھے تم اپنا بنانا

سرمو پائڻ جون سنتون ۽ آداب

فرمانِ آخري نبي، رسولِ هاشمي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: سڀني سرمن مان بهتر سرمو ”اِثْمِد“ آهي جو اهو نظر کي تيز ڪندو ۽ پلڪون وڌائيندو آهي.⁽¹⁾

اي عاشقانِ رسول! پٿر جو سرمو استعمال ڪرڻ ۾ حرج ناهي ۽ ڪارو سرمو يا ڪجل زينت جي قصد (يعني زينت جي ارادي) سان مرد کي لڳائڻ مڪروه آهي ۽ زينت جو ارادو نه هجي ته ڪراحت ناهي ❖ سرمو رات جو سمهڻ مهل استعمال ڪرڻ سنت آهي. ❖ سرمو استعمال ڪرڻ جي تن منقول طريقن جو خلاصو پيش خدمت آهي: (1) ڪڏهن ٻنهي اکين ۾ ٿي ٿي سرائيون (2) ڪڏهن ساڄي اک ۾ ٿي ۽ کاٻي ۾ ٻه، (3) ته ڪڏهن ٻنهي اکين ۾ ٻه ۽ ٻه ۽ وري آخر ۾ هڪ سرائي کي سرمي واري ڪري ان کي واري واري سان ٻنهي اکين ۾ لڳايو.

هن طرح ڪرڻ سان **إِنْ شَاءَ اللهُ الْكِرِيمِ!** تنهي طريقن تي عمل ٿيندو رهندو. **اي عاشقانِ رسول!** تڪريم جا جيترا به ڪم آهن سڀئي اسان جا پيارا آقا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ساڄي

!...ابن ماجه، ڪتاب: الطب، باب: الڪحل بالاثمد، صفحہ: 566، حديث: 3497۔

پاسي کان شروع ڪندا هئا، تنهنڪري پهريان ساڄي اک ۾ سُرمو پايو پوءِ کاٻي اک ۾.⁽¹⁾

عجب نهين ته لکها لوح کا نظر آئے! | جو نقشِ پاڪا لگاؤن غبارِ آنڪھون ميں

مختلف سنتون سڪڻ جي لاءِ مڪتبه المدينه جي ”بهارِ شريعت“ جلد:3، حصو: 16 ۽ شيخ طريقت، امير اهل سنت **دَامَتْ بَرَكَاتُھُمْ الْعَالِيَه** جو 91 صفحن جو رسالو ”550 سنتون ۽ آداب“ خريد ڪيو ۽ پڙھو، سنتون سڪڻ جو هڪ ذريعو دعوتِ اسلامي جي مدني قافلن ۾ عاشقانِ رسول سان گڏ سنتن پريو سفر پڻ آهي.

اُلفتِ مصطفیٰ اور خوفِ خدا | چاهئے گر تمہیں قافلے ميں چلو
علم حاصل کرو، جتنل زائل کرو | پاؤ گے راحتیں قافلے ميں چلو

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيْب! صَلَّيْ اللهُ عَلَيَّ وَعَلَىٰٓ اٰلِیِّہٖ وَسَلَّمَ

الله پاک اسان کي عمل جي توفيق عطا فرمائي.

آمِين بِجَاهِ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ صَلَّيْ اللهُ عَلَيَّ وَعَلَىٰٓ اٰلِیِّہٖ وَسَلَّمَ

¹...550 سنتين اور آداب، صفحه:38۔